

Bogati fabrikanti in njih zavezniki, ki so delali od visoke carine na galico dobre kšefte, so napeli vse sile, da preprečijo odpravo carine na galico. Ali naš vsrajni in nepopuljni minister Slovenec g. dr. Kulovec se ni udal. Pomagali so mu vsi naši poslanci, ministri in cela vlada. Nekateri so hoteli carino znižati samo za polovico. A minister Kulovec se je boril dalje za naše vinogradnike. In popolnoma je zmagal. Kar se ni posrečilo ne Puclju, ne Žerjavu, ne Radiču, ko so bili dolga leta na vladi, to je dosegel pristaš naše SLS, naš minister z našimi poslanci! Tega niti najhujši naš nasprotnik tajiti ne more!

Naše slovenske vinogradnike bo gotovo zanimalo, koliko bomo v enem letu prihranili z oprostitvijo carine pri galici. V ministrstvu sem iskal podatke. Dobil sem jih. V letu 1925 se je uvozilo 8,034.480 kg modre galice ali krog 803 vagonov. Carina je znašala do marca 1927 12 zlatih Din od 100 kg galice. Priračunati se še mora ažija 100% od 100 Din. Priprosti račun je sledeči: Od 100 kg uvožene bakrene galice smo morali na državni meji plačati 132 papirnatih Din, oziroma 528 kron, to je za 1 kg galice 1.32 Din (to je 5.28 K). Če računamo vseh 803 vagonov galice, znaša to 10,605.513 Din (v kronah 42,422.058). To je za sedanjí čas velika svota. K uvoženim 803 vagonom še moramo računati 300 vagonov galice, katero izdelajo tovarne v Jugoslaviji. Bogate fabrikante je naš slovenski minister z znižanjem carine prisilil, da so morali iti s ceno galice toliko navzdol, da je cena enaka uvoženi galici. Na ta način so vinogradniki prihranili še nadaljnjih 4 milijone dinarjev. Vsega skupaj so vinogradniki v vinorodnih krajih naše države prihranili v letošnjem letu pri nakupu galice 14 mil. 600.000 Din (to je 58,400.000 K).

Tovarna »Zora« v Subotici je po vsej sili hotela zadnje dni zopet doseči, da bi se znova naložila visoka carina na uvoženo galico. Ministru Kulovcu so grozili na vse načine, ali on je ostal trden v obrambi pravic kmetijskega vinogradnika. Galica ostane prosta carine.

In kljub temu še bodo demokrati, samostojneži in radicevci vpili, da SLS s svojimi ministri in poslanci ni nič storila za naše ljudi.

VINSKI TRG.

Ob času trgatve je bil vinski trg zelo živahen. Tudi po prvem pretoku je trgovina še nekoliko oživela, dočim je meseca februarja precej zaspala in so se le neznatne količine vzele od vinogradnikov. Gostilne, ki si ne morejo ali ne marajo držati večjih zalog, hodijo kupovat po manjše količine k vinskim trgovcem, katerim pa bo v aprilu in v maju zmanjkalo starih zalog in ker bodo tudi vinske zaloge pri gostilničarjih in hotelirjih izčrpane, je upati, da bo vinska trgovina v tem času zopet oživela, da se dopolnijo zaloge do nove trgatve. Vinske cene, ki se gibljejo danes v Sloveniji od 6 do 7 Din za slabše blago in od 7 do 8 Din za srednje blago, bodo nekoliko poskočile, ker je malo blaga. Tudi dalmatinska vina, ki preplavljajo Slovenijo, bi se izčrpala, ako bi kontrola bolj precizno delovala.

Tako pa je dognano, da se ponareja na tisoče hektolitrov rdečega vina, ki roma potem po Jugoslaviji in celo po Avstriji pod imenom »dalmatinsko vino«, ter kvari sloves in cene pristnemu domačemu blagu. Po mestih in celo po deželi rastejo točilnice s takimi vini, kakor gobe po dežju in samo Maribor šteje letos okrog 50 takih »klet«. Država, oziroma oblast bo morala v tem oziru nekaj ukreniti, ako noče dopustiti, da se uniči domače, z ogromnimi stroški reorganizirano vinogradništvo. Boljše banatsko vino stane 6—8 Din in so zaloge tudi že precej pičle.

Izgledi za prihodnje leto ne obetajo kvantitativno bogve koliko, ker lansko deževno poletje ne tvori podlage za obilno trgatve.

Zato bi bilo tembolj želeli dobre kvalitete, katere pogrešamo že več let. Zeleti bi tudi bol, da bi se osmutek novega vinskega zakona, o katerem razpravljajo inozemski listi že več mesecev zelo obširno in podrobno, predložil v razpravo tudi domačim interesom, za katere je namenjen.

Svetovni vinski trg kaže vsled slabe letine sigurne cene. Francija, ta največja država, uvaža celo velike množine vina iz Grčije in Španije. Njeno trgovinsko ministrstvo razglasa, da se bo pogodbna z Nemčijo glede uvoza francoskih vin podaljšala, ker dovoli nasprotno uvoz gotovih industrijskih predmetov. Francija se tudi zanima za dalmatinska vina in naša država bi morala skrbeti, da se odpre tudi morská pot preobilici naših vin.

V Nemški Avstriji so vinske cene precej poskočile, če ravno je vsled splošnega gmotnega položaja konzum zelo padel. Isto velja za Madžarsko. V Italiji je vinska trgovina zopet nekoliko oživela, nikjer pa ni več velikih zalog. Do prihodnje trgatve bo svetovni vinski trg izčrpan.

RASTLINSKA PREHRANA IZ ZEMLJE.

Od spojin prvin, neobhodno potrebnih za razvoj ter uspevanje rastline, si ista dobiva potom svojih korenin iz zemlje vodo in spojine prvih dušika, kalija, apnika, magnezija, železa, žvepla in fosforja. Te snovi rabi za sestavo svojega telesa, za izdelavo svojih rastlinskih proizvodov.

Voda ji služi za sestavo raznih organskih spojin kot prevozno sredstvo za drugo hrano, kot topilo in vzdrževanje napetosti. Za velikost pridelkov je voda odločilna v toliko, da se do gotove meje z v zemlji se nahajajočo množino vode dviga tudi množina pridelka. Ako naraste množina vode v zemlji čez to mero, se zniža pridelek, ker voda izpodrine istotako v zemlji potrebni zrak. Poedine rastlinske vrste rabijo različne množine vode; ako ni te na razpolago, se pridelek tudi zniža. Preko poletja je izhlapevanje vode iz zemlje močnejše, da se kmetovalec zavaruje pred sušo, mora skrbeti, da si ohrani dalje časa za rastline ono vlago, ki se je nabrala v zemlji tekom zime. To doseže z oranjem polja pred mrazom, globejšim obdelovanjem, pravočasnim preoranjem strnišč in pravičnim okopavanjem.

Dušik se najde v vseh rastlinskih delih. Dušik rabi rastlina za sestavo beljakovin, iz katerih je sestavljena rastlinska stanična sluz (protoplazma), ki je nosilec vsega rastlinskega življenja. Dušik je najvažnejša in najdražja rastlinska redilna snov. Po množini rastlinam dostopnega dušika se ravna tudi pridelek rastlin. Rastline rabijo iste-

ga zelo veliko, poskrbeti je zato, da se ga nudi rastlinam v dovoljni meri. Izvzemši metuljnice, se ga mora vsem drugim rastlinam, katere ga zajemajo iz zemlje, nuditi. Rastline ga sprejemajo vase največ v obliki solitra.

Ravnatoko je rastlinam neobhodno potreben kalij. Kalij igra v rastlinskem telesu važno nalogo pri potovanju ogljikovih hidratov (sladkor) ter odlaganju in kopičenju istih kot rezervna snov (škrob). One rastline, katere proizvajajo mnogo škroba, sladkorja, rabijo posebno velike množine kalija, take rastline so pesa, krompir, in vinska trta. Rastline ga sprejemajo vase kot sol v obliki kalijevega sulfata, kalijevega nitrata, kalijevega klorida in kalijevega fosfata.

Apnik rabijo tudi vse rastline. Posebno veliko ga vsebuje razne detelje, veliko ga je tudi v raznih slamah. Apnik porabi rastlina za vezanje raznih kislin, posebno pa ščavne kisline, katere se tekom sprememb v rastlinskem telesu tvori, je pa nevezana zelo škodljiva rastlina. Apnik sprejema rastlina vase v obliki kislega kalcijevega karbonata, kalcijevega solitra in kalcijevega fosfata.

Brez magnezija tudi ni uspevanja rastlin. Rabi ga posebno rastlina za izdelavo in oblikovanje zrnja (žitna zrna vsebujejo nekoliko magnezija). Sprejema ga rastlina vase v istih solnih oblikah kot apnik.

Železo najdemo v zelenih delih rastline. Ono je ravnatoko neobhodno potrebno ter vrši važno nalogo pri tvorbi listnega zelenika. Če primanjkuje železa, rastline ne ozeleno, listno zelenilo se razvija pomanjkljivo. Rabi pa rastlina zelo malo železa in sicer v obliki soli železnega oksida; med tem ko so soli železnega oksida škodljive. Te zadnje soli se pa najdejo le v neprezračeni zemlji, v prezračeni zemlji kmalu oksidirajo v oksidne soli. Škodljive so tudi spojine žvepla in železa.

Poleg dušika rabi rastlina za sestavo beljakovin neobhodno potrebno tudi spojine žvepla. Brez žvepljenih spojin ne izhaja rastlina. Nekatere rastline kot gorčica in česen, rabijo žveplo za sestavo njih dišečih olj. Sprejema vase rastlina žveplo v obliki amonijevega sulfata, kalijevega sulfata, natrijevega sulfata, grenke soli. Kisli sulfati, žveplenate soli, sulfidi so škodljivi.

Poslednja od navedenih, toda zelo važna, ravnatoko neobhodno potrebna hranilna snov za rastlino je fosfor. Fosforja rabi rastlina več kot žvepla, je isti večje važnosti, poleg tega ga je v naravi najti manj kot žvepla, ga tudi pri manjkaj rastlinam. Fosfor rabi rastlina za sestavo beljakovine staničnega jedra, nadalje sodeluje fosfor pri tvorbi potovanja in kopičenju beljakovin v rastlinskem telesu. Sprejema ga vase rastlina kot sol v obliki vodotopnih fosfatov.

Ne vedno, pač pa pogosto se najde v rastlini tudi razne klorove, kremikove in natrijeve spojine. Vendar so poskusi dognali, da rastlina lahko izhaja tudi brez spojin teh prvih. Smatrajo se lahko kot koristne snovi za rastlinsko življenje. Klorove spojine vplivajo ugodno na raztopnost in potovanje škroba v rastlini, kremikove spojine se najdejo v listih, steblih raznih trav, natrijeve spojine delujejo ugodno na rast pese, žita, pri pomanjkanju kalija.

Priznanice, izdane ob zamenjavi kronskih bankovcev in plačilo davkov. Na razna vprašanja, kedaj bodo davkarje sprejemale priznanice kot plačilo zaostalih davkov, pojasnjujemo, da je to predlagano kot amandman k finančnemu zakonu in bo z njim vred stopilo v veljavo, ko nar. skupščina zakon sprejme. Tozadevna navodila bodo torej finančne delegacije in davčni uradi dobili šele po 1. aprilu tega leta.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš. Zborovanje zadnje nedelje s predavanjem o grozdnem sakaču je zelo lepo uspelo. G. ravnatelj Zmavc je tega baš najnevarnejšega škodljivca naših vinogradov pokazal, njegovo življenje na drobno opisal ter povedal, kako ga je najuspešneje zatirati. Zelo hvaležni smo g. ravnatelju za prekovidni pok. Pri odhodu si je vsak s seboj vzjel knjižico, ki vsebuje dobre slike grozdnega sakača in še vse, kar je vinogradniku treba o njem vedeti. Oni, ki se zborovanja niso udeležili, morejo to knjižico za 2,50 Din dobiti v trgovini Klanjšek in Penič, Vetrinjska ulica 9.

Sv. Rupert v Slov. goricah. V nedeljo je bilo predavanje o vinoreji. Predaval je gospod srežki ekonom N. Zupanc iz Maribora tako jedrnat in temeljito, da se je vsem poslušalcem priljubilo in bi želeli še večkrat enakih podukov. Videli smo v teh predavanjih najboljše sadje in vinorejce, kateri se vkljub temu, da že imajo marsikatero izkušnjo, zanimajo za napredek v teh panogah. Pogrešali pa smo tiste, kateri tudi jabolka in hruške in vino sicer radi prodajajo, ter radi pijejo, samo za oskrbo istih se bore malo brigajo; mogoče se bodo v bodočnosti. Obenem moramo sporočiti, da je Kmetijska podružnica za svoje člane prejela precejšnje število naročenih dreves iz državne drevnice v Pekrah, s katerimi so člani zelo zadovoljni glede rasti, kakor tudi glede cene, ki je bila polovična, kar bo mogoče marsikatero vzpodbudilo za skupno in organizatorno delo, ker pri dobavi dreves samih je že plačana udnina in strokovni list »Kmetovalec« je vendar tudi nekaj vreden. Če bo podružnica v jeseni priredila dvodnevi splošni tečaj, na katerega se že danes vabijo vsi, kateri se za kmetijstvo zanimajo.

Sejem v Ločah. V pondeljek po tihi nedelji se vrši v Ločah živinski in kramarski sejem. Pričakuje se mnogo kupcev, zatorej le priženite mnogo živine.

Mariborski trg, dne 26. decembra 1927. Vsled deževnega vremena ta trg ni bil tako dobro založen in obiskan kakor po navadi. Slaničarjev je bilo samo 31, ki so pripeljali 102 komada zaklanih svinj, ki so jih prodajali po 12,50 do 32 Din za kg na drobno in po 15 do 17 kg na debelo. Pri domačih mesarjih so ostale dosejane cene. Kozličiči so se prodajali po 75 do 100 Din komad. Perutnine je bilo tudi malo na trgu. Cene so bile piščancem 30 do 35, kokošem 40 do 60, racam in gosem 60 do 80, puranom pa 100 do 125 Din komad. Domačim zajcem 10 do 15 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike. Krompirja je bila 34 vozov, ki se je prodajal po 2 do 2,25 Din kg. Drugače so bile cene: solati 8 do 10 Din kg, oziroma glavni in endiviji 2 do 4, ohrovitu 1 do 3, karfiolu 5 do 12 Din kg, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2, čebuli 5 do 6, česnu 12 do 18 Din kg. Zelenjava 0,25 Din kupček. Sadju: jabolkam 3 do 7, hruškam 6 do 10, suhim češnjam 7,50 do 12, dateljem 24 do 36, orehom 10, jedrcam 32 do 34 Din kg. Medu 30 do 35 Din kg. Mleku 2,50 do 3, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 26 do 32, bučnemu olju 18 do 24 (po trgovinah tudi 15 do 16 Din) kg. Sirčku 1 do 8 Din hlebček, jajcam 1 do

1,25 Din. Fižolu 2 do 3 Din liter. Cvetlice: 2 do 6 Din, z lonci vred 15 do 75 Din komad. Sadike (jabolka, hruške, marelice, breskve, črešnje, rože 10 do 25 Din komad. — Lončena in lesena roba 1 do 100 Din komad. Brezove metle 2,25 do 5, lesene grablje 6 do 8 Din, ročni vozički 150 do 300 Din komad. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 23. marca so kmetje pripeljali 9 vozov sena in 5 vozov slame na trg. Cene so bile senu 75 do 100, slami pa 45 do 55 Din za 100 kg. V soboto, 26. marca so pa cene padle radi deževnega vremena za 10 do 15 Din za 100 kg.

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. marca 1927 se je pripeljalo 79 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 67 do 100, 7—9 tednov stari 150 do 200, 3—4 mesece stari 250 do 350, 5—7 mesece stari 400—450, 8—10 mesece stari 500—550 Din. 1 kg žive teže 9,50 do 11, 1 kg mrtve teže 15 do 16 Din. Prodalo se je 36 komadov.

Zanimivosti.

Tri dni poljski kralj. Iz Varšave poročajo: 25letni brezposelni mladenič Josip Šefčik je prišel te dni v vas Kluga Kosielná ter začel pripovedovati, da je bodoči kralj poljski, da se pa mora skrivati, ker ga republika preganja. Mladenič je kazal lahkovernim kmetom tudi neke zapečatenne listine, v katerih se potrjuje, da ima pravico do prestolonasledstva za poljskimi kralji. Kmetje so sklenili, da pridržijo nesrečnega kralja v njihovem kraju. Napadli so sosednji dvorec Mickiewicz. Po tridnevem jurisanju so dvorec zavzeli. V najboljši dvorani so postavili prestol ter posadili nanj — kralja. Razumljivo je, da je obetal psevdo kralj kmetom vsakovrstne privilegije za slučaj, da mu pomorejo do tega, da se obrzdi na prestolu. Toda mladem »kralju« ni bilo usojeno, da bi bil dolgo časa kraljeval. Prišli so republikanski orožniki, ki so Josipa Šefčika na neprijetno presenečenje kmetov uklenili in odgnali v zapor. Kmetje so še danes prepričani, da so imeli opravka s pravim poljskim kraljem ter se jezijo nad tem, da so jim republikanci kralja odvedli.

Otrok, ki je imel devet mater. Dobrote deliti je lepa, toda težavna stvar. Pred nedavnim časom je mestni magistrat v Glasgowu na Angleškem to poskusil. Bilo je precej mrzlo, premoga pa je začelo zmanjkovati. Dolgotrajen štrajk premogarjev so čutili vsi sloji angleškega prebivalstva. Magistrat pa se je vendar odločil, da bo razdelil premog tako, da bodo matere z otroci do 4. leta prejele posebno mero. To je seveda dvignilo silne proteste. Zakaj naj bi otroci, kateri so 4. leto že prekoračili, morali zmrzovati in stare mamice so se oglasile, češ, da ni pravičeno, da se tako zapostavljajo, kajti krivda ni njihova, če niso v mladih letih dobile moža in so sedaj brez otrok. Skratka, bilo je vse polno nezadovoljstva z magistratno namero... Vendar pa je bilo posla obilo, kajti mnogo jih je bilo, ki so se prilike poslužile. Prihajale so matere z malimi otroci v naročju ter zahtevale posebno karto za premog. Vedno več jih je bilo. Uradništvo se je čudilo, koliko mladih mater z majhnimi otroci je naenkrat v Glasgowu. Ščasoma je stvar postajala sumljiva in preiskava se je pričela. Kmalu je prišlo na dan, da so matere z majhnimi otroci živahno trgovale. Dečke in deklice v starosti do štirih let so matere posojevale takim, katere so imele že starejše otroke, ali pa ki so bile brez njih. Za to uslugo se premajale majhno odškodnino. Celo neporočene gospodične so kar naenkrat obogatele za enega ali celo dva otroka ter na ta način prišle do premoga. Ko je nekega dne majhen deček prišel že devetih v pisarno, vsakokrat na rokah druge matere, se je uradniku vendar zdelo preveč. Izdajo kart so ukinitili in barantanje z otroci se je na ta način končalo.

Pisma iz domačih krajev.

St. Ilj v Slov. goricah. (Zaslepljenost.) Naš star pristaš in naročnik Slovenskega Gospodarja v St. Ilju v Slov. goricah nam piše, kako se skuša »Domovina« vgnedziti v Ceršaku in sploh v obmejnih občinah. Agitatorji hodijo okrog ter trošijo laži, da Slovenski Gospodar piše neresnico, prav pišeta samo »Jutro« in »Domovina«. Tak agent — zastaven možak — je prišel tudi k našemu dopisniku ter ga dobil ravno pri čitanju Slovenskega Gospodarja. Na laži in zmerjanje čez naš list mu je pa osivel borec za krščansko stvar dal tak odgovor, da se je izkušnjavu kmalu pobesil nos ter je urno nabrusil pete. Tako je prav, tako napravite povsod z vsakim, ki vas nagovarja, da se naročite na »Sopisje«, katerega vam prepovedujejo celo vaši škofje. Potem bo »Domovina« kmalu izginila iz naših kmetskih domov, katerim je biva v sramoto.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 23. marca je umrl v Sp. Gasteraju Mihael Stipper v starosti 87 let. Rajni je bil v mlajših letih 28 let grobar v tukajšnji župniji, bil je ithega, mirnega in poštenega značaja, svoje otroke je vzgojil v strogo krščanskem duhu. Kako je bil rajni povsod priljubljen, je pričala mnogoštevilna množica ljudstva, ki ga je spremljala k zadnjemu počitku na pokopališče. Naj v miru počiva.

Velika nedelja. Ker vkljub izjavi uredništva še vedno nekateri trdijo, da sem jaz dopisnik oziroma povzročitelj zadnjih dopisov, ki so izšli pod naslovom »Velika Nedelja« v Slov. Gospodarju, ter me je celo ena oseba, katere se čuti prizadeto v zadnjem dopisu glede hiš. št. 140, osebno na nesramen način napadla in žalila, izjavljam, da ako kdo izmed prizadetih dokaže, da sem jaz pisec zgoraj omenjenih dopisov, ali sploh v zvezi z njimi, da plačam 2000 Din v občinsko uhožno blagajno pri Veliki Nedelji. Lahko se poslužiti tudi sodnije. Ferdo Meško, Velika Nedelja.

Lesnica. Tukaj vlada velik strah med prebivalstvom. V mesecu marcu je kar na treh krajih gorelo. Na pustni terek je zgorel mlin Alojzija Kukovec, naslednjo nedeljo zvečer je gorelo pri Podgorelcu in zadnji četrtek, dne 25. marca pa pri Karnekarju na Dobravi. Sumi se, da zažiga zlobna roka, ker je čas požara vedno isti, to je med osmo in deveto uro zvečer. Tudi med dosedanji kraji nesreče ni več kot pičle pol ure razdalje.

Ormož. Iz seje občinskega sveta z dne 25. marca 1927 se nam poroča: Zadrúzna elektrarna v Ormožu je zaprosila pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani za 600.000 Din posojila, ki bi se amortiziralo v 15. letih in za katero bi naj ormoška občina dala garancijsko izjavo oz. jamstvo. Kakor znano, je elektrifikacija Ormoža in okolice prevzela Falska elektrarna; Zadrúzna elektrarna v Ormožu razpečava samo električni tok na posamezne interese. Pač pa je elektrarna v Ormožu prvotno pred leti pričela na svojo roko z električno razsvetljavo mesta in bližnjih vasi. Takratni odbor zadruge je pričel z elektriko na svojo odgovornost in ne po naročilu občine. Če zadruge ni imela življenjske sile in so nastali dolгови, tega ni zakrivila občina, temveč oni možje, ki so se postavili na čelu elektrarne. Res je, da je bila tudi občina opremljena z javno razsvetljavo, vendar je občina svoje obveznosti tudi